

РЕШЕНИЕ

№ 31059

гр. София, 05.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 74 състав, в публично заседание на 08.07.2026 г. в следния състав:

като разгледа дело номер **3897** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.176а от Административно-процесуалния кодекс.

Образувано е по искане от 10.07.2026г. на Адвокат К. П. за изменение и допълнение на Решение № 24422 от 17.06.2026г. по адм.д. № 3897 по описа на АССГ в частта за разноските.

Твърди се, че неправилно съдът е приел, че не са представени доказателства за извършването им. Страната се позовава на представено становище от 08.06.2026г. с което е представен списък на разноските и договор за правна защита и съдействие – докладвани и приети в съдебното заседание, рсп. Неприсъждането на разноски се явява пропуск, който следва да бъде отстранен.

Ответната страна не изразява становище по искането.

Съдът намира искането за изменение на съдебното решение за основателно.

Действително по делото е представен договор за правна защита и съдействие от 27.03.2026г. видно от който от една страна договорът се сключва на основание чл. 38 ал.1 т.2 от ЗАдв. като договореното възнаграждение е регламентирано като платимо на основание чл.38 ал.2 ЗАдв. и е в размер на 511,29евро.

Съгласно чл.38 ал.2 ЗАдв. съдът при определяне на разноските за адвокат прилага чл. 36, ал. 3 и 4 и осъжда другата страна да го заплати. В този смисъл съдът не следва да зачита „уговореният“ между страните размер, тъй като този подход рязко противоречи на закона, а следва сам да презцени и определи размерът му съобразявайки критериите по чл. 36 ал.3 и 4 от закона.

При преценката за прекомерност на претенцията съдът прилага съответно критериите за определяне на адвокатските възнаграждения по чл. 36, ал. 3 от Закона за адвокатурата и

правилата за прилагането им, уредени в наредбата по чл. 36, ал. 4 от същия закон. Съдът не може да присъди по-нисък размер на разноските за адвокатско възнаграждение от размера на заплатеното възнаграждение на адвоката на насрещната страна.

Критериите по чл.36 ал.3 ЗАдв. законодателят е дефинирал като

1. фактическата и правна сложност на случая;
2. засегнатия интерес;
3. условията, при които е възложена и предоставена правната защита и съдействието, включително времето за извършването и спешността на извършването им;
4. квалификацията, опита и специализацията на адвоката.

На тази база:

Засегнатият интерес е отречен като автоматичен критерий още с решение от 25 януари,2024г. по дело С-438/22, „Ем акаунт БГ“ ЕООД, ECLI:EU:C:2024:71, на СЕС.

Липсва каквато и да била обосновка относно условията при които е възложена и предоставена правната защита и съдействието, в т.ч. времето за извършването и и спешността. Доказателствената тежест е на страна и съдът изрично е поставил въпрос относно начина на ценообразуване и в тази връзка липсват каквито и да било твърдения,обосноваващи претенцията.

Квалификацията,опита и специализацията на адвоката е напълно неприложим критерий. Нормата на чл.4 ал.1 от Закона за защита от дискриминация гласи ясно,че се забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на ... образование ... или на всякакви други признаци, установени в закон... Дискриминация на основата на образование и на друг законов признак обосноваващ потенциално различно третиране на адвокатите е забранена. Практически обаче този критерий това изразява. Затова и същият е неприложим.

А извън това обаче,настоящият състав счита, че няма моралното право да дава оценки за квалификацията и опита на колегите си адвокати, още повече – да признава такава квалификация на едни, за сметка на други, колеги. От една страна - взаимното уважение и етиката го предполага,от друга – липсва законова опора за изпълнение на подобно „задължение“.

Уредбата на отговорността за разноски по чл. 78 ГПК я квалифицира като безвиновна деликтна отговорност за разходите, които насрещната страна е направила при неблагоприятен изход на делото.

Същевременно понасянето на разноски от насрещната страна не може и не бива да се превръща с инструмент за неоснователно обогатяване.

Успоредно с това нормчата на чл.36 ал.4 от закона предвижда,че Правилата и начинът за прилагане на критериите по ал. 3 при определяне на възнаграждение при липса на договор се определят в наредба, издадена от министъра на правосъдието съвместно с Висшия адвокатски съвет. Такава наредба няма издадена понастоящем,. Съгласно пар.21 от ПЗР на ЗАдв. § 21. Наредбите по чл. 36, ал. 4 и чл. 36а, ал. 2 се издават, съответно приемат, в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон.

Ал.2 на посочената преходна разпоредба предвижда,че До влизането в сила на наредбата по чл. 36, ал. 4 при определяне на възнагражденията при липса на договор се използват критериите, посочени в чл. 36, ал. 3, и се прилага по аналогия Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа, издадена от Висшия адвокатски съвет.

С решение от 25 януари,2024г. по дело С-438/22, „Ем акаунт БГ“ ЕООД, ECLI:EU:C:2024:71, Съдът на ЕС постанови,че член 101, параграф 1 ДФЕС във

връзка с член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че ако установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочения член 101, параграф 1, националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба по отношение на страната, осъдена да заплати съдебните разноски за адвокатско възнаграждение, включително когато тази страна не е подписала никакъв договор за адвокатски услуги и адвокатско възнаграждение.

Успоредно с това, националният съд не следва да се считан обвързан от минимални размер на разноските, изчислени съобразно минимума по Наредба № 1/2004г, предвид антиконкурентна същност на подзаконовия акт.

В този смисъл нормативите по Наредба № 1/2004 не следва да се прилагат без конкретна обосновка, както спрямо адвокатите, така и спрямо ответника. Конкретни съображения как и защо е формирана тази себестойност на труда, обективиран в процесуалното представителство на страната – липсва.

Практиката на СЕС е ясна, недвусмислена и императивна и поражда задължение за националният съдия за произнасяне в унисон с нея, независимо от това дали е възражение за прекомерност, най-малкото защото по същество СЕС постановява, че тази Наредба, предвид антиконкурентната и същност не може и не следва да бъде годин, обвързващ съда, норматив за присъждане на възнаграждение за процесуално представителство. Ето защо една претенция обоснована чрез автоматичното позоваване на Наредбата е необоснована.

На база на изрично постановеното от СЕС, подобен автоматизъм не обосновава сам по себе си законосъобразност и основателност на една претенция за разноски. В този смисъл съдът следва да откаже да приложи съответните норми на Наредба № 1/2004г. И като следствие и ограничението на чл.36 ал.2 от ЗАдв. също е неприложимо.

Обосновавайки тази неприложимост съдът следва да извърши правоприлагане по аналогия, съобразно чл.46 ЗНА, с оглед настъпилата непълнота в уредбата.

В едно от своите най-актуални актове в материята, а именно – определение № 50015 от 16.02.2024г. по т.д. № 1908 по описа за 2022, ВКС е постановил ясно, че:

„...представителството по чл.38, ал.1, т.2 ЗА се осъществява само по силата на изявление, че лицата са материално затруднени. Заплащането на възнаграждение по ЗПП е предпоставено от отчет на адвоката, като конкретният му размер се предлага от адвокатския съвет с оглед вида и количеството на извършваната дейност и се определя от НБПП (чл.38 ЗПП) в границите на посочени минимален и максимален размери, докато с нормата на чл.38, ал.2 ЗА е вменено задължение на съда да присъди минималното възнаграждение по наредбата на съсловната организация, без възможност да го намалява под определения размер.

Възнагражденията, предвидени в наредбата по ЗПП, са значително в по-нисък размер от тези в наредбата по ЗА за един и същи вид работа. Конкретно: по НЗПП за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 лв. до 360 лв. и може да бъде увеличено с 50% при интерес над 10000 лв., а за приподписване на касационна жалба – от 50 лв. до 120 лв., съответно по Наредба № 1/2004 г. – минималното възнаграждение при интерес до 10000 лв. е 1300 лв., а за изготвяне на касационна жалба или отговор - в размер не по-малко от 1200 лв.

При така посочените особености в правната уредба на адвокатските услуги се установява, че е налице непропорционалност при заплащане на оказвана адвокатска помощ на

материално затруднени лица, като са създадени два режима, преследващи идентични цели, но постигащи различни крайни резултати в разрез с принципите на конкурентност.

Несъответствието се изразява в това, че са създадени облекчени условия за осъществяване на безплатно процесуално представителство за материално затруднени лица по ЗА (без преценка от съда на икономическото им състояние), като въпреки това насрещната страна е задължена да възмезди правната защита в по-висок размер от този по НЗПП и то такъв, който е приет от съсловната организация на адвокатите и е обвързващ за съда. В този смисъл социалната помощ се прехвърля изцяло в тежест на насрещната страна, а адвокатска услуга, независимо че е била поета за изпълнение с тази цел, престава да се счита за предоставена в обществен интерес, след като възнаграждението на адвоката се определя в размер, под който той не би могъл да договаря дори и в общия случай.

Несъразмерност има и при възмездяване на процесуалното представителство, осъществявано от юрисконсулт по чл.78, ал.8 ГПК и това на адвокат по чл.38, ал.2 ЗА, като и в двете хипотези възнаграждението не е уговорено в договор за правна защита по конкретно дело, а се определя от съда, който е обвързан от размерите по две различни наредби, независимо че услугата се осъществява винаги от правоспособни юристи. Действително при определяне на възнаграждение от съда по НЗПП съществува възможност за преценка на фактическата и правна сложност на делото предвид посочените минимални и максимални размери, а ограничението до максималния размер по чл.78, ал.8 ГПК отразява обстоятелство, че юрисконсултът работи по договор с представлявания. Независимо от това насрещната страна понася в различен размер отговорността за разносните в зависимост от избора на доверителя – дали да се представлява от юрисконсулт или от адвокат.

Решението на Висшия адвокатски съвет за приемане на наредба за определяне на минимални размери на адвокатските възнаграждения представлява съгласуване на цените от всички участници на пазара на адвокатски услуги и преследваните цели, дори и същите да са легитимни за този сектор, не могат да се постигат чрез възлагане на задължение на съда при безплатно процесуално представителство възнаграждението да бъде в посочения в наредбата минимален размер.

Въведеното с чл.38, ал.2 ЗА правило, че съдът присъжда възнаграждение в определения от Висшия адвокатски съвет размер, който е значително по-висок от приложимите размери в аналогични случаи, без възможност на съда да прецени вида, количеството и сложността на извършената работа, създава изкуствени икономически бариери при защитата на правата и интересите на участниците в гражданския процес и представлява нарушение на конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС, в какъвто смисъл е даденото тълкуване в решението по дело C-438/22 на СЕС.

По изложените съображения нормата на чл. 38, ал. 2 ЗА, препращаща към Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатски възнаграждения не съответства на правото на ЕС, поради което не следва да се прилага. Посочените в наредбата размери на адвокатските възнаграждения могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнаграждения, но без да са обвързващи за съда. Тези размери, както и приетите за подобни случаи възнаграждения в НЗПП, подлежат на преценка от съда с оглед цената на предоставените услуги, като от значение следва да са: видът на спора, интересът, видът и количеството на извършената работа и преди всичко фактическата и правна сложност на делото“.

Посочените съображения настоящият състав възприема изцяло, като счита за напълно

недопустима една нормативна постановка като процесната,изразяваща се в създаване на двоен и коренно различен стандарт на възнагражденията при заплащане на правна помощ/приложима в случаите на материална затрудненост/ и заплащане на правна помощ на материално затруднени лица но по закона за адвокатурата.

Извън това нормативното определяне на размера на едно възнаграждение, чиято същност следва да бъде подчинена на правилата на свободно договаряне при това с автоматизъм,СЕС е квалифицирал ясно като антиконкурентна постановка и е задължил националният съдия да отказва присъждането на обезщетения в такъв размер под риск от нарушение на правото на ЕС/виж решение от 25 януари,2024г. по дело C-438/22, „Ем акаунт БГ“ ЕООД, ECLI:EU:C:2024:71/.

Освен това хипотезата на чл.38 ал.1 т.2 от ЗАдв.ясно визира материално затруднени лица. Тази категория лица са законодателно квалифицирани и това качество подлежи на доказване и установяване.Подобно установяване и доказване по делото не е проведено.

. Разграничението между НЗПП и Наредба № 1/2004 е ясно и нормата на чл.38 ЗАдв. не може да бъде прочетена превратно с цел заобикаляне на същността,естеството и отношенията между страните, при и по повод осъществяваното процесуално представителство.

Следвайки установените критерии за справедливост на възнаграждението през призмата на неговата фактическа и правна сложност, съдът приема,че делото не представлява предизвикателство обосноваващо подобен размер на възнаграждението.

По делото е проведено едно съдебно заседание, не са събирани допълнително доказателства извън наличните по преписката и в този смисъл делото не може да се приеме като такова с фактическа сложност. Конкретното основание за отмяна на акта е било предмет на анализ и произнасяне от страна на редица съдилища,респ. налице е богата съдебна практика предоставяща ориентир относно разрешаване на правният спор, поради което не може да се приеме, че делото разкрива и правна сложност обосноваваща подобен размер на възнаграждението.

Като контрапоза, Наредбата за заплащане на правната помощ представлява акт, скрепен с държавна санкция и внасящ стабилитет в отношенията, каквито бележи Наредба № 1/2004 не притежава, поради което и същата може да бъде ориентир относно стойността на определяне на адвокатското възнаграждение в хипотеза в която страната не е извела и посочила никакъв друг критерий за стойността на адвокатските услуги, извън едно автоматично и то необосновано позоваване на Наредба № 1/2004.

Ето защо и в съответствие фактическата и правна сложност на и на основание чл. 24 изр.първо от Наредбата за заплащане на правната помощ, в полза на жалбоподателя следва да се присъди сумата от 250лв.“.

С оглед гореизложеното и на основание чл. 248, ал. 1 ГПК вр. чл. 144 от АПК,Административен съд София-град, 74 състав,

РЕШИ:

ДОПЪЛВА Решение № 24422 от 17.06.2026г. по адм.д. № 3897 по описа на АССГ, както следва:

ОСЪЖДА СДВР да заплати на адв.К. П. сумата от 300/триста/ лева, съдебно-деловодни разноски

Решението не подлежи на обжалване.

Съдия:

